

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 21/2008
4.4.2008

Asia Kirjallinen varoitus

Virasto tullipiiri

Päätös, johon haetaan oikaisua

Tullipiirin päätös 28.6.2007, jolla tullitarkastaja A:lle on annettu kirjallinen varoitus, koska hän on toiminut valtion virkamieslain 14 §:n vastaisesti.

Vartijat ovat tammikuussa 2007 joutuneet tarkastamaan kahden matkataroiden lajittelutiloissa siviilipukuisena ja ilman näkyvillä olevaa henkilökorttia olleen tullirikosvalvonnan tullitarkastajan sekä matkalaukkuja matkataroiden lajitteluhallissa ilman työsuojelumääräysten mukaan pakollisena varusteena käytettävää huomioliiviä etsineen tullitarkastajan henkilöllisyyden.

A on kehottanut kyseisiä vartijoita saapumaan tullipisteeseen ja vartijoiden kieltäytyttyä lähtenyt alaistensa kanssa heitä tavoittamaan. A on huolimatta vartijoiden esimiehen ilmoituksesta, että vartijat eivät voi lähteä pois työalueeltaan, pyytänyt vartijoita tulemaan tullin tiloihin kuultavaksi, ja valvontakameran tallenteen mukaan ottanut toista vartijaa kiinni käsivarresta. Puhuttelu on kestänyt 29 minuuttia, jonka ajan vartijoiden vastuualue on ollut vartioimatta. A on antanut vartijoille esitutkintaan tarkoitetun lomakkeen, jonka aiheeksi on merkitty "rikoksesta epäilty" ja "haitanteko virkamiehelle". Vartijoiden nimenomaisena tehtävänä on kuitenkin tarkastaa turvavalvotulla alueella liikkuvien henkilöllisyys.

A on 5.2.2007 ilmoittanut tullipäällikölle ryhmänsä pitävän henkilökortteja näkyvillä ja esittävän ne vartijoille pyydettyäessä. Tosiasiassa näin ei kuitenkaan ole menetelty, mikä ilmenee useista lentoaseman antamista palautteista ja esimerkiksi kameratallenteesta 12.1.2007.

Varoituksen perusteena ei ole A:n joulukuussa 2005 esimiehensä tietämättä tekemä rikosilmoitus. Tapahtumalla on ainoastaan viitattu siihen, että A:n toimintaan on puututtu jo tuolloin.

Oikaisuvaatimus

Tullipiirin päätös on perusteettomana, osin virheellisenä ja menettelyvirheiden johdosta vanhentuneena kumottava.

Kurinpitotoimiin ei ole ryhdytty kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun asia on tullut A:n esimiesten tietoon. Lisäksi varoituksen antamista esittänyt silloinen päällikkö ilmoitti 17.1.2007 turvatarkastusepisodin tulevan loppuun käsitellyksi seuraavana päivänä.

A ei ole toiminut virkavelvollisuuksiensa vastaisesti kutsuessaan ja saatessaan vartijat tullin tiloihin kuultavaksi.

Henkilökorttien esillä pitämisen osalta varoituksen antaminen on virheellinen, vanhentunut sekä kohtuuton seuraamus. A:n toimet vartijoita kohtaan eivät liittyneet henkilökorttien esille pitämiseen vaan hän päätti kutsua vartijat kuultaviksi, koska he olivat uhanneet poistaa tullitarkastajan työpisteeltään. Tähän vartijoilla ei kuitenkaan olisi ollut oikeutta.

Työnantaja ei ole riittävästi ohjeistanut työntekijöitä nyt kysymyksessä olevan tilanteen varalta. Yhteisiä pelisääntöjä tullin ja vartijoiden kanssa ei ole sovittu. Vastuu tapahtumista on siten A:n esimiehillä.

Tullirikosvalvonta on kokenut jatkuvan henkilökorttien kyselemisen kiusanteoksi. Vartijoiden puhuttelu on seurausta heidän omista toimistaan. Vartijat haettiin kuultavaksi taukotilasta, joten vastuualue ei ollut miehittämättä. Heitä ei kuulusteltu vaan heidän henkilötietonsa kirjattiin lomakkeelle, ja heidän kanssaan keskusteltiin yleisesti tapahtumasta. Keskustelu ensimmäisen vartijan kanssa kesti noin 15 minuuttia, jonka jälkeen hän poistui tullin tiloista.

Kutsuna saapua kuultavaksi käytettiin tullirikosvalvonnassa yleisesti käytössä olevaa esitutkintaan tarkoitettua lomaketta. Vartijat saapuivat tullin tiloihin vapaaehtoisesti. A ei tarttunut toista vartijaa kädestä kiinni. Mikäli Tullipiiri edelleen näin väittää, on virkamieslautakunnan velvoitettava tullipiiri toimittamaan valvontakameran tallenne todisteeksi.

Vartijoiden toiminta täytti kriteerin "haitanteko virkamiehelle", joten A:lla olisi ollut perusteltu syy merkitä lomakkeeseen "rikoksesta epäilty" sanan varsinaisessa merkityksessä. Lomakkeen käytön tarkoitus oli saattaa tapahtuma vartijoiden tietoon, mikä oli ehkä harhaanjohtavaa. Tarkoituksena oli lisäksi painottaa vartijoille asian vakavuutta. Lomaketta käytettiin A:n esimiehen suostumuksella. Hänen nimenomaisena pyyntönään oli ottaa vartijoiden yhteystiedot muistiin, mikä näin onnistui parhaiten.

A on tapahtumien johdosta ohjeistanut alaisiaan henkilökorttien näkyvillä pidosta ja esittämisestä tarvittaessa. Alaisten toimiminen yksittäisissä tulokinnanvaraisissa tilanteissa vastoin ohjeita ei voi olla peruste antaa A:lle

varoitus. A:n tietoon kyseiset laiminlyönnit ei ole tulleet, eikä hän siten ole voinut niihin puuttua. A:n 5.2.2007 antamaa lupausta henkilökorttien saatavilla pitämisestä ja esittämisestä tarvittaessa ei voida taannehtivasti ulottaa 12.1.2007 tapahtumiin.

Asian käsittely ja selvittäminen

Tullipiiri on antanut vastineen ja siinä todennut tullipiirin hallintoyksikön saaneen silloiselta tullipäälliköltä 13.2.2007 päivätyn kirjeen ja valvontayksikön valvontapäälliköltä 16.2.2007 päivätyn kirjeen. Kirjeet koskivat muun ohella tammikuun 2007 tapahtumia ja niissä pyydettiin ryhtymään kurinpitotoimiin. Hallintoyksikkö laati kirjeiden, CD-kuvatallenteen sekä muun saadun selvityksen perusteella 9.3.2007 päivätyn ilmoituksen virkamiehelle annettavasta kirjallisesta varoituksesta. Tammikuun 2007 tapahtumiin on vedottu kohtuullisessa ajassa. Asiaa on A:n 3.4.2007 antaman vastineen johdosta lausutettu muun muassa B:llä, C:llä ja nykyiseltä tullipäälliköllä, jotta asia on saatu perusteellisesti selvitettyä. Kirjallisen varoituksen antamiseen on päädytty muun muassa B:n ja C:n kirjeiden ja selvitysten perusteella.

A on antanut vastaselityksen ja siinä muun ohella todennut saaneensa 16.2.2007 päivätyn kirjeen nähtäväkseen vasta Tullipiirin vastineen liitteenä. Mikäli vartijoilta on pyydetty lausunnot tapahtumien johdosta, ei niitä ole toimitettu A:lle. Asiassa on kuulemisen osalta menetelty virheellisesti.

A on antanut lisäselvitystä.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Valtion virkamieslain mukaan ennen kuin virkamiehelle annetaan varoitus, on hänelle varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Hallintolain mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Valtion virkamieslaissa ei ole säännöstä siitä, missä ajassa työnantajan on ryhdyttävä varoituksen antamiseen. Varoituksen edellä mainittu tarkoitus huomioon ottaen aika virkamiehen moitittavan käyttäytymisen ja varoituksen antamisen välillä ei kuitenkaan voi olla kovin pitkä. Asiaa arvioidessa voitaneen kiinnittää huomiota siihen, että irtisanominen virkamiehestä johtuvasta syystä on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun peruste on tullut viranomaisen tietoon. Oikeuskäytännössä tällaisena kohtuullisena aikana on pidetty yleensä muutamia viikkoja.

Tammikuun 12. päivän tapahtumat ovat tulleet Tullipiirin hallintoyksikön tietoon sittemmin eläkkeelle jääneen tullipäällikön 13.2.2007 päivätyn kir-

jeen ja valvontayksikön valvontapäällikön 16.2.2007 päivätyn kirjeen myötä. A on kuultu 9.3.2007 päivätyllä kirjeellä, ja asiaa on hänen annettuaan vastineen edelleen selvitetty muun muassa pyytämällä lausunnot ainakin B:ltä, C:ltä ja nykyiseltä tullipäälliköltä. Lausunnot on annettu huhti-toukokuussa 2007. Varoitus on alunperin annettu 1.6.2007. Se on sittemmin korvattu 28.6.2007 annetulla varoituksella. Varoitus on näissä olosuhteissa annettu kohtuullisessa ajassa.

Päätös antaa A:lle varoitus on perustunut muun muassa edellä mainittuihin B:n ja C:n kirjeisiin sekä heiltä ja D:ltä saatuihin lausuntoihin. Tullipiirin vastineesta tai muista asiakirjoista ei ilmene, että A:lle olisi varattu tilaisuus tulla kuulluksi B:n, C:n ja D:n lausuntojen johdosta. A on lisäksi vastaselityksessään ilmoittanut, ettei häntä ole kuultu myöskään 16.2.2007 päivätyn kirjeen johdosta eikä vartijoiden lausunnoista, mikäli sellaisia on pyydetty.

Viranomaisen on velvollinen esittämään asianosaiselle kaikki asiaan mahdollisesti vaikuttavat asiakirjat ja varaamaan hänelle tilaisuuden esittää niistä mielipiteensä. Tullipiiri on, jättäessään varaamatta A:lle tilaisuuden esittää kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asian ratkaisuun vaikuttaneista asiakirjoista, menetellyt asiassa virheellisesti.

Päätös

Virkamieslautakunta hyväksyy oikaisuvaatimuksen ja kumoaa Tullipiirin päätöksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 24 § ja 66 § 2 mom
Hallintolaki 34 § 1 mom

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Katja Sorsimo

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen sekä jäsenet Kulla, Paanetoja, Isomäki, Jalava, M. Nieminen, Komulainen ja Sipiläinen ja varajäsen Kerkelä.